Српске елите издале народ

Пише: Александар Тијанић
петак, 31 децембар 2010 20:00

"Они нису урад
или свој посао како треба и међусобно су ближи једни другима него народу. Остали смо без знања, без интелигенције, без слободне, дубоке и објективне дебате о свему, свачему и свакоме."

Новинар и генерални директор Јавног сервиса Александар Тијанић у традиционалном новогодишњем интервјуу за Пресс очекује изборе у следећој години, открива главни проблем Србије и објашњава зашто увек пропустимо прилику да урадимо нешто добро по себе.

Има ли избора у следећој години?

- Наравно. Бираћемо између санадеризације и путинизације. Мислим да глобализација и демократизација немају шанси.

Мислимо на политичке изборе.

- Не видим између чега бисмо, политички, могли да бирамо следеће године. Наиме, кад је криза, избори често представљају оптички излаз из кризе. Ако није то, онда је производ омиљене српске фикс идеје о поверавању нашег спаса одабраном месији под условом да тај спасилац од нас захтева минимални трошак, време, напор и одрицање.

Брине ли вас равнотежа моћи између две најјаче политичке групације?

- Ни најмање. Брине ме равнотежа немоћи Србије да идентификује сопствену болест, сопствену конструкциону грешку у нама која производи кризу и кад је свет у просперитету. Србија воли свој патолошки разлаз са стварношћу. Сем Тита, у време хладног рата пропустили смо сваку историјску прилику да поентирамо - технолошку револуцију, пад комунизма, распад бивше земље, предности над источном Европом, и

сада пропуштамо да се прилагодимо невероватним променама унутар система Европске уније.

Па, изабрали смо Запад за нашу страну света.

- То је похвално. Али то што смо ми изабрали Запад бојим се да не обавезује Запад ни на који начин. Ми смо кренули ка једној ЕУ, а сад шефови те групације не дају слободан улаз грађанима Румуније и Бугарске, које су пуноправне чланице, Немачка одбија да плаћа грчке рачуне, Британија пушта Ирску у банкротство, Данска и Холандија су под ударом ксенофобичне деснице, Мађарском и Естонијом марширају хорде смеђих кошуља, Меркелова је изјавом да је у Немачкој пропао пројекат мултикултуралности означила себе као најреалнијег европског политичара деценије, Шпанија и Португал се спремају за ванредну одбрану својих система, свака од чланица доноси рестрикције грађанских слобода у страху пред тероризмом, Француска силом извози Роме, Аустрија не дозвољава исламске богомоље, свеопшти је популизам у тамошњој политици. Није то она Европа какву памтимо и упитна је будућност Европске уније, као најзначајније европске идеје двадесетог века. Бојим се шта ћемо затећи кад стигнемо тамо где смо кренули.

Оптужиће вас да сте против нашег уласка у ЕУ.

- Дабогда ушли сутра, што се мене тиче. Па, РТС је пре четири године истакао себе као „глас европске Србије". Само ми се чини необично практичним да је, за промену, боље хватати ветар него пишати уз њега. Све је видљиво и доступно знању. Америка мора да уреди свет до 2020. године, та година је и нама позната, то је последња деценија у којој ће самовати као економска суперсила. До тада, Европа мора да нађе начин синхронизације са исламом и гастарбајтерима, да задржи бар неке елементе узајамне солидарности чланица и да ефикасније решава изазове тероризма и нуклеарне хистерије. Ако за свакога нема достојанственог места на овој планети, видећемо ко ће и којим поводом први употребити нуклеарно оружје. А то неће бити ни Америка ни Русија.

Звучите као песимиста?

- Песимизам никада није добио ниједну битку. Себе дефинишем као оптимистичког

Кафку. Јасно је да наши проблеми нису прехлада, већ леукемија. „Аспирини" не помажу, речи су се излизале, држање затворених очију није добар начин за пилотирање навигацијом будућношћу. Не може се баш свака глупост, које сами себи правимо, заогрнути дубоким значењем. Криза ни издалека није ушла у своју финалну, циљну равнину. Ми смо још на спирали, чији један смер води у пропаст. Кад тога постанемо свесни, тачна дијагноза узрока српске кризе представљаће основну полугу изласка из ње.

Има ли та дијагноза дефиницију, а да није на латинском?

- Мали човек испуњава свој дуг према породици, држави, деци и нацији. Ако има посао, ради. Ако нема, надничи. Шаље децу у школу. Учи их да поштују закон, обичаје, старије. Улива им наду. Можда ноћу плаче, али неће да клоне. Његово незадовољство давно није идеолошко или политичко; оно је социјално. Издржаће све док сиромаштво не пређе у беду, нада у безнађе, а фрустрација у понижење. Како онда гласа фрустрација? Шта тражи понижење? Не верујем у грдне социјалне нереде, али се плашим тишине, пучког мука. Узрок српских проблема? Савез елита који је, на много начина, издао свој народ. Они нису урадили свој посао како треба и међусобно су ближи једни другима него народу. Остали смо без знања, без интелигенције, без слободне, дубоке и објективне дебате о свему, свачему и свакоме. Ми смо, овакви, сопствени резултат, али кривица међу нама није једнака. На домаћем политичком тржишту свака макрополитичка тема или питање спољне политике вреди двоструко мање од унапређења породичне, микроситуације. То је за било коју нацију здраво.

Па, ко вама на РТС-у брани да отворите студио таквим људима?

- Дајте ми одмах имена таквих људи. Често са страхом помишљам да је све наше најбоље или испод земље или смо га, као бело робље, продали другим земљама. Па, готово све је у Србији подељено по страначком принципу. Свеједно у корист владајућих или опозиционих. Чим се укључе камере, свака њихова расправа о грешкама прошлости или о нашој далекој будућности претвара се у памфлет садашњости са јасним политичким циљевима. Требаће нам, оваквима, још десет година да изађемо из деведесетих и да, тек онда, започнемо 21. век.

Опозиционе странке вас критикују да нису довољно заступљене у програмима Јавног сервиса?

- Они мере поделу простора на РТС тако што саберу државне активности са владајућим страначким активностима и траже временски однос један-на-један. Разумем ја њих, неки од њих имају велика искуства у управљању медијима, али је мој посао да се држим између, па колико кошта. Комично је, међутим, што као проевропска странка најављују да ће, ако дођу на власт, прво сменити мене, наравно сасвим незаконито, па овладати РТС-ом. Шта ћемо, у оба табора постоје политичари који се према српским медијима односе као Екрем према Венди. Тако ће и да прођу. Некад ме сврбе прсти што не пишем за новине, али лупим себе по прстима, па ме прође. Ставићу све то у књигу. Морам.

Које питање бисте, на крају године, кандидовали као лични, а не директорски предлог за размишљање?

- Ако Европа, силом прилика, местимично постаје себична и ксенофобична, ако су у овој финансијској кризи најбоље прошле земље којима се управља, хм, чврсто (БРИК - Бразил, Русија, Индија, Кина), да ли америчка, државна дорада либералног капитализма истовремено поставља питање - је ли некадашња верзија демократије, какву смо теоријски познавали, данас универзални одговор на изазове овог века?

Шта ћемо онда сами са собом у следећој години?

- Поштено према нама самима. Да видимо шта сами грешимо, па да видимо количину кризе која је увезена стицајем светских гибања. Да помогнемо свакој угроженој фамилији. Да разбијемо савез елита. Да пружимо шансу интелигенцији. Да верујемо како је све ово могуће, упркос доказима.

Цане се сад жали што је испао глуп!

Зашто је Станко Суботић Цане обновио своје нападе на вас?

- Цане нестане на неколико месеци, пресади косу и онда, освеженог травњака, сквичи

као прасе кад год му се нека истрага о новцу и мртвима примакне. Видело се да је у паници. Остаје без платформе у Црној Гори. У Србији је извређао и живе, и мртве, и странке, и власт, и правосуђе, и медије. Не објашњава како му је ДБ дао лиценцу за цигарете у оно доба. Сад се жали што је испао глуп и што га је неки српски бизнисмен „урадио" за тридесетак милиона. Нека се жали на природу. Ја сам ту производ сујете његовог ментора, неког бебе, који му пише текстове и његових комплекса. Оптужује ме да рекетирам Мишковића и узимам милион годишње да омогућим његове послове. Ја омогућавам послове Мишковићу? Човеку који вреди неколико милијарди и утиче, како кажу амбасадори, на странке и српске владе. Треба бити глупљи од аутора овакве лажи, па веровати у њу. Томе додаје и оптужбу да сам Хомбаху, шефу немачког ВАЦ-а, тражио два милиона да решим његове проблеме у Србији? Да ја решавам проблеме Хомбаху, бившем министру немачке полиције, човеку који на телефон и данас добија шефове држава и влада по Европи. Колико знам, а знам, бар је са тројицом српских премијера био на „ти". И сад, дође Тијанић и каже, дај два милиона евра и ја ћу ти решити све по Србији што ти ниси успео сам. Не само да звучи глупо. Јесте глупо. Али, сваког стигну сопствени крст и костури из ормана.

Тужили сте њега, али и Верана Матића, директора Б92. Зашто?

- Југослав Ћосић има права на своју верзију новинарства. Он може да зове Цанета у емисију. Али директор и главни уредник те мале грчке станице мора да консултује свог адвоката и пита га - да ли Цане има иједан доказ за своје тврдње сем „ја вам кажем". Пошто Веран никада није пропустио ниједну прилику да учествује у хајци на мене, а пошто је сад прешао у грчки информативни систем, тражим да одговара по српским законима за емитовање клевете и лажи. Одштета, као што је пристојно, треба да буде на грчком нивоу.

Аутор: Ђоко Косић

(Прес)